

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny — hal.

Na pol roka --- 2 " — "

Na štvrt roka --- 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

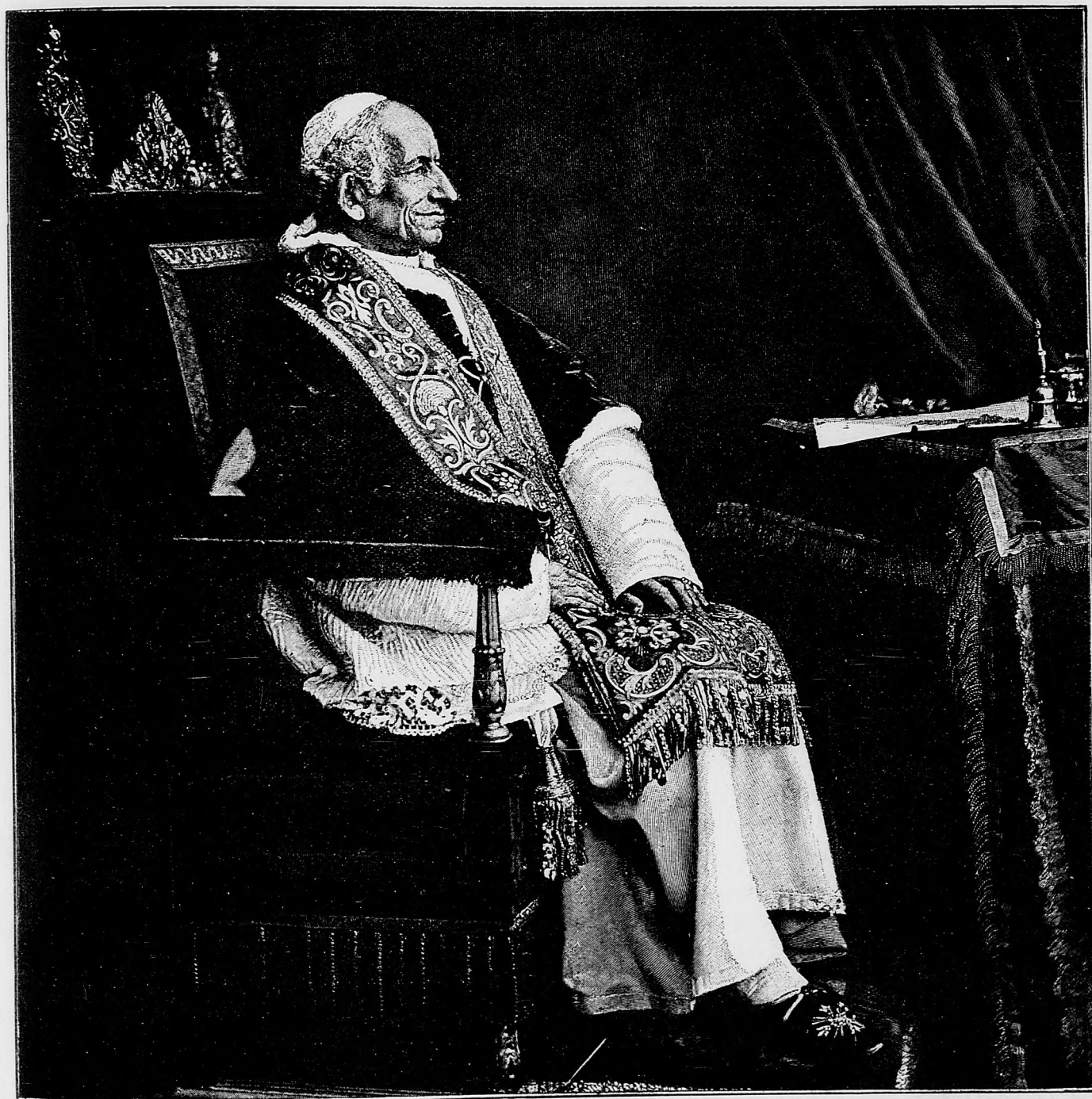
Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Slávne panujúci sv. Otec, Lev XIII.

Naše shromaždenia.

Kresfanský smýšľajúci ľud po celej krajine dobre porozumel statočným snahám popredných mužov strany ľudovej. Po všetkých stranách ozíva sa túžba, by sa shromaždenie ľudové vydržovalo. Zatiaľ liberálni ablegáti rozchádzajú sa kam ktorý po kúpeloch premarhať čas prázdnin, zatiaľ naším nastala ťažšia ešte temer práca, cestovať a rečniť na všetky strany. Že také cestovania sú spojené s mnohými neprijemnosťami a sú nie bez výdavkov, to nám snáď uverí každý. Tak n. pr. 29-ho júni pôjdu ľudáci *Molnár, Major, Farkas* a *Kálmán* z Budapešte až do Sedmohradska a odbavia 29-ho trojo shromaždení na rozličných mestách, tak že za celý ten deň ani oddychu mať nemôžu, ba aj potrebnú telu potravu len ida cestou budú v stave prijáť. Na druhý deň, t. j. 30-ho odbavia zase jedno shromaždenie a na tretí deň 1-ho júli jedno za druhým tri.

Kto zná, že čo znamená rečniť tisícom ľudu pod širým nebom, iste diví sa bude nad usilovnosťou spomenutých ľudáckych ablegátov. Veď konečne jeden raz rečniť je už namáhavé, ale tri rázy a to deň po deň, to už prevyšuje skutočne sily ľudskej. Ani nedá sa ináč pochopiť a vysvetlovať to jejích namáhania iba tým, že sú to mužovia presvedčení o pravde svojej až do krvi, že sú ducha v opravdu apoštolského, že sú vyznačení darom Ducha sv. ku vedeniu tak blahonosných pohybov.

Za blahonosné musíme veru považovať tie pohyby kam diaľ viac sa rozširujúce ľudstva. Lebo tie pohyby dokazujú, že nespovorily sa u ľudu cit a povedomie kresťanstva, ba že každý túži po nejakom vývoде z terajších hnilých pomerov. Každý cíti, že tej nemravnosti, toho protikresťanstva, tej židovskej nadvlády, toho klamstva a násilnosti, toho podlizačstva a všetkých iných liberálno-židovských potvôr máme už po krky. Už nás to všetko strašne škrtí, a nikde nielo uprimnej vôle odpomôcť nám, iba u ľudovej strany. Áno, naši ľudáci obetujú seba a bojujú na život a na smrť, aby s pomocou šľachetných kresťanských voličov vydobili kresťanskému ľudu všetky tie práva, ktoré nám dľa zákonov božích i svetských neodškriepiteľne prináležia, o ktoré náš ale liberáli s pomocou židov a Judášov

zlomyselne pripravili. Každé naše shromaždenie je dôkazom toho, že ľudáci pracujú úprimne a neohrozene za ľud, za jeho vieru a za polepšenie jeho nateraz potlačeného biedného položenia.

Práve preto ani neprekvapí nikoho tá odúševnenosť ľudu, za stranu svoju. Ľudia poučení a presvedčení o svojej strane začínajú požeňovať stranu ľudovú a vodcov jej, tak jako požeňoval všetkých ľudákov aj sv. Otec, prvý to kňaz, a prvý to kresťan na svete. Ba poznávať a vážiť si začínajú stranu ľudovú mnohí aj z úradníkov štátnych a stoličných, ačkoľvek verejne sa ešte prihlasovať nie je každému z nich možno. Ale nedá sa to zapierať, že s tou terajšou židovskoliberalnou vládou temer nikto už nenie spokojný, ba nie sú spokojní ani sami liberáli. Lebo vladárenie liberálov potlačilo nás kresťanov úplne, tak že to už bez hanby velikej znášať ani nemôžeme, ani nesmieme. A to hanobné otrocké položenie tlačí dnesuž každého, cíti to už každý, či roľník či remeselník, či pán; ba cíti to ešte aj ten liberál. Že to aj liberáli cítia, toho dôkazom je zvada, ktorá medzi liberálmi: mladým Tiszom a Apponyim povstala, o ktorej píšeme na inom mieste.

Medzi takýmito prajnými pomermi každému poriadnému kresťanovi, — či je kňaz, či svetský — len hnusiť sa musí chovanie sa jednotlivých pánov duchovných, ktorí nielen že boja sa strany kresťanskej, ba ešte spolu so židmi ju prenasledujú . . .

Redaktor týchto novín dobre zná ľud. Vie, že mnohokrát z omýlu hotový je ľud veriaci hneď svojho duchovného obviňovať, tak, jako žida nikdy obviňovať by sa neopovážil. Preto aj z odkazov a poznámok vyrozumieť mohli patriční, že kadeakým špintaninám na duchovných miesta nedáme.

Keď ale ráz nielen z dopisov, lež od hodnoverných ľudí, svetských i duchovných dozvieme sa o počinaní nekresťanskom istých pánov, vtedy už mlčať nemôžeme, ani nesmieme. Isté je, že sú to len volaktorí. O jednom p. dekanovi, ktorý nechcel dovoliť svojmu kaplánovi, by šiel na ľudové shromaždenie «Esztergom» píše poznámku, že mu praje nielen červený pás hodvábný, ale trebárs aj červenú hodvábnu žinku na krky. O jednom tiež p. dekanovi vieme, že zhodil z kostolníctva kohosi preto, že bol a je najtuhší ľudák a čitateľ «Kresťana». Na miesto ľudáka prijal li-

berála, a obstaral mu «oprav-divého». A našlo by sa aj viac takých pánov duchovných, ktorí neprenasledujú síce verejne stranu jedine kresťanskú ľudovú, ale predsa k vôli volákemu patrónovi, k vôli výhľadu na kanoniu, na dekanstvo, na lepšiu faru ani krízom slamky nepreložia za ľud, aby sa snáď tí všelijakí hlaváči nahnevať neráčili.

My keď toto tu spomenieme odprosujeme sa ihneď od velebného duchovenstva, bo vieme, že sú oni obetiví horliví prajníci naši a nasledovníci príkladu sv. Otca, ktorý ľudákov pochválil, požeňnal a k vytrvanlivosti povzbúdzal. A prosíme aj ct. obecenstvo, by neráčilo posúdiť pre jedného snáď Judáša ostatných, pravých Apoštolov Pána Ježiša Krista. A prosíme aj p. Judášov kňazov, aby si ráčili na iný spôsob vyhladávať vyznačenia a masné kotle, ale nie prenasledovaním toho boju, s ktorým celá cirkev, aj námestník Krista Pápež súhlasí. Pomáhať liberálom a židom, aby pospolitý ľud nevymanil sa z otroctva k úplnej slobode a osvete: to je síce pre vás Judášov prospešné, ale či čestné? Veď jaké že to môže byť svedomie, keď volakto brojí proti cirkve, ktorej je sluhom, proti cirkve, ktorá mu nielen hodnosť, lež aj výživu zabezpečila. Jaký že to môže byť cit statočnosti, keď volakto vystaví sa samotný proti toľkým a pohoršuje ľud, ba nesmiernú škodu zapríčiňuje celému radu kňazskému. Škoda toho nábožného, ku kňazom úctlivého ľudu!

Ale dosť. Páni Judáši nech si robia čo chcú, veď nič nezískajú. Ľud sa slepí viac nedá, ľud sám vidí čo sa robí proti nemu a za neho, a dľa toho súdi aj vás Judášov, a koniec. Len vy statní, chudobní ľudkovia, ľudáci vytrvajte pri strane vašej, nezávidte judášom jejich masné válovy, neodopierajte im prislúšnú úctu, pritom však vyhladajte si uprimných vašich priateľov a vodcov ačkoľvek snáď zaznávaných a modlite sa za svojích poblúďilých vodcov s Kristom Pánom:

«Pane odpusť im, bo nevedia čo činia!»

Edvard Sándorfi.

L'udová strana na území Sekulov.

Budapešť, 25. júni.

O ľudovej strane neprestajne roztrubujú, že má len medzi národnosťami pôdu, naproti ale u ľudu maďarského priaznivcov nemá. Pravda, že skutočnosť nad blesk slnka jasnejšie vyvrátiť túto zlomyseľnú lož, ktorú práve tí roztrusujú

najpilnejšie, ktorí by chceli národnosti do voza svojej židovsko-liberálnej politiky zapriať. Či zadunajský ľud maďarský, či obyvateľov *Kecske-mét-u* a *Félegyházy* berieme do ohľadu, ľudová strana je tá, ktorá je dnes najľubejšia rídzomaďarskému ľudu týchto krajov. Avšak zakorenila sa strana naša i v skalnatom Sedmohradsku u šlachetného ľudu *Sekulov*, o čom najskvelejšie svedoctvá dajú tie ľudové shromaždenia, ktoré 29-ho, 30-ho júni a 1-ho júli vydržiať sa budú.

O týchto shromaždeniach ľudových nasledovné pozvania znejú:

Pozvanie.

Do volebného okresu esik-karcfalovského patriaci občania gyergyó-ujfalušskí a gyergyó-kilyénfalušskí, aby dosvedčili svoje smýšľanie ľudácke v **Gyergyó-Ujfalve** dňa 29-ho júni roku 1900. pred poľudním o 8 hodine ľudové shromaždenie vydržiať s nasledovným programom:

1. Zahájenie predsedom. Hovorí: dr. Fraňo *Maror*, kraj. vyslanec.
2. O doterajšom účinkovaní strany ľudovej. Hovorí: Ján *Molnár*, kraj. vyslanec.
3. O národohospodárskych prácach strany ľudovej. Hovorí: Jozef *Farkas*, kraj. vyslanec.
4. O cennosti strany ľudovej. Hovorí: Karol *Kálmán*, kraj. vyslanec.
5. Záverečná reč predsedová.

Dano v Gyergyó-Ujfalve, 22-ho júni 1900.

Riaditeľstvo.

Pozvanie.

Aj u nás je nie menšia oduševnenosť, nežli v susedných našich obciach, preto v **Gyergyó-Csomafalve** dňa 29. júni 1900 na poľudnie o 12. hodine ľudové shromaždenie budeme vydržiať s nasledovným programom:

1. Zahájenie predsedom. Hovorí: Jozef *Farkas*, kraj. vyslanec.
2. Ako sa chovala strana ľudová na sneme? Hovorí: Hovorí: Ján *Molnár*, kraj. vyslanec.
3. Čo robí strana ľudová za ľud? Hovorí: dr. Fraňo *Major*, kraj. vyslanec.
4. Či zvíťazí strana ľudová? Hovorí: Karol *Kálmán*, kraj. vyslanec.
5. Zakľúčenie predsedom.

V Gyergyó-Csomafalve, 22-ho júni 1900.

Riaditeľstvo.

Pozvanie.

By sme dokázali, že i v našom úhľadnom okolí živo jestvuje strana ľudová, ľudáci gyergyó-alfalušskí a csomafalušskí v **Gyergyó-Alfalve** dňa 29. júni 1900 popoludní o 5. hodine ľudové shromaždenie budeme vydržiať, ktorého predmety budú tieto:

1. Zahájenie predsedom. Hovorí: Jozef *Farkas*, kraj. vyslanec.
2. Ľudová strana na sneme. Hovorí: Ján *Molnár*, kraj. vyslanec.
3. O malohospodároch a malopriemyselníkoch. Hovorí: dr. Fraňo *Major*, kraj. vyslanec.
4. O budúcnosti strany ľudovej. Hovorí: Karol *Kálmán*, kraj. vyslanec.
5. Záverečná reč predsedová.

Dano v Gyergyó-Alfalve, 22-ho júni 1900.

Riaditeľstvo.

Pozvanie.

Občania gyergyó-szt.-miklóšski a gyergyó-tekerőpatat-ski, ktorí zásady ľudovej strany vyznávajú a tiež čím v širšom kruhu obznámiť sa usilujú v **Gyergyó-Szt.-Miklóši** dňa 30. júni 1900 popoludní o 4. hodine ľudové shromaždenie budeme vydržiavať, ktorého program je nasledovný:

1. Zahájenie predsedom. Hovorí: dr. Fraňo *Major*, kraj. vyslanec.
  2. Čo sľúbila a čo urobila strana ľudová? Hovorí: Ján *Molnár*, kraj. vyslanec.
  3. Ľudová strana a hmotné záujmy ľudu. Hovorí: Jozef *Farkas*, kraj. vyslanec.
  4. O zástave strany ľudovej. Hovorí: Karol *Kálmán*, kraj. vyslanec.
  5. Zakľučenie predsedom.
- V Gyergyó-Szt-Miklóši, 22. júni 1900. Riaditeľstvo.

Pozvanie.

I my do tábora tých prislúchajúc, ktorí zásady strany ľudovej usilujú sa ku víťazstvu priviesť, v **Gyergyó Szárhegyi** dňa 1. júli 1900 pred poludním o 8. hodine ľudové shromaždenie budeme vydržiavať, ktorého program je nasledovný:

1. Zahájenie predsedom. Hovorí: dr. Fraňo *Major*, kraj. vyslanec.
  2. Čo dokázala, a o čo bojuje strana ľudová? Hovorí: Ján *Molnár*, kraj. vyslanec.
  3. Účinkovanie strany ľudovej na poli hospodárskom. Hovorí: Jozef *Farkas*, kraj. vyslanec.
  4. Či máme byť ľudáci. Hovorí: Karol *Kálmán*, kraj. vyslanec.
  5. Záverečná reč predsedová.
- V Gyergyó-Szárhegyi, 22. júni 1900. Riaditeľstvo.

Pozvanie.

Zlatočistú zástavu strany ľudovej z novu pozdvihujú v **Gyergyó-Ditróve** dňa 1. júli 1900 na poludnie o 12. hodine ľudové shromaždenie budeme vydržiavať s nasledovným programom:

1. Zahájenie predsedom. Hovorí: Jozef *Farkas*, kraj. vyslanec.
  2. Čo urobila doteraz strana ľudová? Hovorí: Ján *Molnár*, kraj. vyslanec.
  3. Ľudová strana a nižšia trieda ľudu. Hovorí: dr. Fraňo *Major*, kraj. vyslanec.
  4. Nech žije ľudová strana. Hovorí: Karol *Kálmán*, kraj. vyslanec.
  5. Zakľučenie predsedom.
- Dano v Ditróve, 22. júni 1900. Riaditeľstvo.

Pozvanie.

Pred blížiacimi sa voľbami na vyslancov dokázal chcejúc, že mi ešte vždy verní sme zástave ľudovej, v **Gyergyó-Remete** dňa 1. júli, 1900 po poludní o 5. hodine ľudové shromaždenie budeme držať s nasledovným programom:

1. Zahájenie predsedom. Hovorí: dr. Fraňo *Major*, kraj. vyslanec.
  2. Či bola verná ľudová strana programu svojmu? Hovorí: Ján *Molnár*, kraj. vyslanec.
  3. Ľudová strana a roľníctvo. Hovorí: Jozef *Farkas*, kraj. vyslanec.
  4. O úlohách strany ľudovej. Hovorí: Karol *Kálmán*, kraj. vyslanec.
  5. Zakľučenie predsedom.
- V Gyergyó-Remeti, 22. júni 1900. Riaditeľstvo.

Krome týchto shromaždení u **Sekulov**, dňa 1. júli ešte jedno ľudové shromaždenie bude, a síce v Somogy-skom Endréde, o ktorom obdržali sme nasledovné:

Pozvanie.

Slavné zásady strany ľudovej i v stolici Somogyszkej chcejúc k víťazstvu priviesť, voličia endrédski úctive povolávajú voličov okresu volebného tabského, by dostanoví sa ľúbilo na shromaždenie v obci ich vydržiavať sa majúcom. Za zásady naše, za vlasť našu, za obranu našej viery kresťanskej ideme do boja, a to lepšie urobíť nemôžeme, nežli keď toľkým víťazstvom ovenčenú zástavu strany ľudovej i v našom okrese pozdvihneme. Preto v **Somogy-Endréde** dňa 1. júli 1900 v nedeľu po poludní o pol 3-ej hodine ľudové shromaždenie budeme držať s nasledovným programom.

1. Zahájenie predsedom. Hovorí: Gr. Ján *Zichy* ml., kraj. vyslanec.
  2. O úlohách strany ľudovej a povinnostiach voličov. Hovorí: František *Bonitz*, redaktor denníka «Alkotmány»-a.
  3. O cirkevnopolitických zákonoch. Hovorí: Karol *Szentiványi*.
  4. Záverečná reč predsedová.
- V Somogy-Endréde, 20-ho júni 1900. Riaditeľstvo.

Pozvanie.

Spojení voličia ľudáci volebných okresov doroghského a sväto-Andrejského v **Pilišskom Svätom Kríži** (Mlýnky) dňa 29-ho júni r. 1900, na sviatok sv. Petra a Pavla, po poludní o 3-ej hodine ľudové shromaždenie vydržiavajú s nasledovným programom:

1. Zahájenie predsedom. Hovorí: Zoltán *Zmeskál*, kraj. vyslanec, veľkostatkár.
  2. O cirkevnopolitických zákonoch. Hovorí: Edvard *Sándorfi*, redaktor «Kresťana».
  3. O úlohách strany ľudovej. Hovorí: Rytier Alexander *Chwalibogowszky*, veľkostatkár.
  4. O práve volebnom. Hovorí: dr. Alexander *Ernst*.
  5. Záverečná reč predsedová.
- V Pilišskom Svätom Kríži, dňa 20-ho júni 1900. Riaditeľstvo.

POLITICKÉ CHÝRY.

Liberáli nevedia či sú. Štefan Tisza, syn Kolomana Tiszu arciliberála a arcikalvína šiel do Veľkého Varadína reč držať svojim pajtášom. Poslucháčov mal pekných: všetci židia a kalvíni a bánffyhusári sbehli sa do hromady jako vtáci okolo vo dne blúdiacej sovy. Štefan Tisza vo svojej politickej reči (ktorú mu iste starý sklepal) spomenul Bánffyho s pochvalou za jeho neodtajiteľné zásluhy. To sa poslucháčstvu tak páčilo, že začali ako pomiatení éljenovať. Tiež spomenul, že ministerpredseda terajší Széll je ten istý samý liberál ako boli predchodcovia jeho, a že národnia strana Apponyiho tiež prijala bezpodmienečne program liberálov. Keď však Szélla spomínal, neéljenoval nikto. Lichotil sa potom trochu národnostiam, že vraj vláda uprimne chová sa oproti nemaďarským národom tejto krajiny, a dovoľuje im jejich

národné vzdelanostné pohyby. (No tu p. Tisza vedome a dobrovoľne zohriňa, bo veď každý vie, že Femky, nekresťanské óvody, štátne školy, opatrovnice všetko nekresťanské, sú rovno namierené proti vývinu národnej vzdelanosti; a vôbec ani za mak nedovolila ani neurobila vláda táto ničoho, čo by poslúžilo Slovákov ako Slovákov, Rumunovi ako Rumunovi, iným ne maďarským národnostiam ako takým ku národnému vzdelaniu.) — Potom vychvaloval cirkevnopolitické zákony akožto záruku pokoja medzi vierovyznaniami a napádal stranu ľudovú, ktorá tento pokoj vraj narušuje. Slovom chválil liberálov a ostatných všetkých hrešil, len pánom židom neublížoval, čo síce aj v poriadku bolo, bo veď židia sú iste samá dobrota, vlasteneckosť a nevinnosť, ako z neba spadli anjeli. (Ktorým však rožky narástly. Vsadzač.)

Na túto reč ostali namrzení liberáli tí, ktorí boli s Apponyim vstúpili do ovčince Széllého. Hneď na druhý tretí deň po výstupe Tiszovom písal do novin aj Apponyi aj Horánszky (tiež bývaly Apponyista) a obidvaja rozhodne osvedčujú sa, že oni a jejich privrženci prestúpili len na základe Széllého programu na stranu liberálnu a tvrdia, že Széllého program nenie ten istý ako bol program Bánffyho.

My na to povieme, že ono veru už to je samosebou veľiká chyba, keď o volakom hovoria jedni že je čierny a druhí že nie, ale že je práve biely. A tým väčšia chyba je to, že sám Széll ani slovom, ani skutkom, ani písmom, ani nijako nedokázal čo a či je. Hlas síce jeho je hlas Jakuba, ale veru ruky sú Ezaua; t. j. hovoriť a sľubovať vie minister Széll pekne, ale celá jeho politika je predsa rozhodne protikresťanská v službe Tiszovcov, Bánffyhusárov a zvlášte židov. Nevie si vysvetliť, čo to môže byť za sebavedomosť ducha, keď takí významní politicieri jeden o druhom dobre vie, že každý ináč zmýšľa, ba sa aj verejne napádajú, ale za to velice pekne sa vedú sporadovať pri spoločnom válove. Volakedajší veľikáši, aj nie veľikáši maďarskí boli by sa dali radšie tristorázy obesit, nežli by mali s vážnou tvárou takéto komédie stvárať.

Nepokoj v Číne (vysloví sa v Číne). Z tejto ohromnej krajiny ľazko je obdržal isté zprávy. Tým menej, lebo vzbury sú od brehov morských a hraníc krajiny veľmi vzdialené. Potom telegrafické spojenia povstalec boxeri znivočili, iba skrze depešu poslov možno dačo istého sa dozvedel. Tak dozvedeli sme sa, že bývania veľkovyslancov krome rakúsko-uhorského, anglického a belgického sú znivočené ohňom. O vražde veľkovyslancov rozídené chýry boli nepravé. O hlavnom veliteľovi medzinárodnej armády nevie sa poteraz, čo vykonal.

Novšie chýry znejú: V bitke pred mestom Taku porazili európejské spojené vojska chinančanov, a odobrali im štvoro námornických lodí, z ktorých Angličani, Nemei, Rusi a Francúzi si každý jednu podržali. Nemecká loď «Htés» utrpela ztratu: 7 mrtvých, 14 ranených. Nemecká loď «Hansa» údajne ponorila jednu chinskú loď a jednu zajala. 50 matrózov chinských padlo, 70 je ranených. Z Ameriky udávajú zprávu telegrafickú admirála Kempfa, dľa ktorej amerického konzula v Tienčine, ďalej 40 anglických a iných misiónárov zavraždili. Čo je pravé z týchto chýrov, budúcnosť vyjaví. Austro-Uhorsko má loď «Zentu» na vodách chinských, a druhú: «Maria Theresiu» práve teraz ta poslali.

V južnej Afrike ešte vždy trvá vojna, ba ani tak ľahko neprestane. Angličania síce vífazia tam kde nielo nepriateľského vojska, ale kde jesto také, tam majú dost práce. Búri jako kde môžu, tak sa usilujú prekážky robiť Angličanom: kedy tedy ich aj odoženú s niekoľko gulami kanónov. Najhoršie je Angličanom napredovať. Železnice

nie sú síce porúchané, ale keď angličani chcjú sa odvázať, nuž porúchajú, do povetria vyhadzujú im ich Búri pred nosom.

Zvláštne bolo, keď vojvoda anglický Kitchener v jednom vozne železničnom v jednu noc spal, a dorazilo ku stojácejmu vlaku asi 3000 Búrov. Milý Kitchener bol vo veľkom nebezpečí, ani nemal vôle sa veľmi obzerať, schopil kdesi koňa, a hybaj, prášil ako vietor nazad ku hlavnej armáde. Okrem tohoto chýru sotva volaktoré máme po ruke: všetko je teraz zvedavé len na vojnu v Číne.

Pút' do Levoče.

Priležitosťou 800-ročnej pamiatky zjavenia sa Matky Božej na levočskej Hore aj v tomto svätom roku púť chcem zariadiť. Horliví košickí veriáci jednu zlatú a drahokamy ozdobenú korunu levočskej Panne Marii obetujú, s ktorou Ona 2-ho júla skrz nášho osv. pána biskupa korunovaná bude. Kto sa chce na tejto púti súčasniť, nech sa u mňa do 15-ho júna prihlási. Cesta do Iglova sa osobným vlakom prekoná, ktorý sa z Vrútok 30-ho júna o 4-tej ráno pohne. Medzi Žilinou a Popradom vymenená karta (na ktorejkoľvek stanici) aj ku zpiatočnému cestovaniu platná bude, s ktorou sa pri kasse v Iglove aj skrz mňa vystavené osvedčenie preukázať musí, ktoré ja každému na patričnú faru pred časom odošlem. Cieľ a poriadok púte, ktorý na spôsob programu vytlačený bude, len v Mikuláši a Poprade rozdam. II. trieda z Mikuláša stojí 2 zl. (4 kor.), III. trieda ale 1 zl. 25 kr. (2 kor. 50 hal.). Lepšieho stavu a rodu pútnici v pohodlných kvartieloch po dvaja neb traja, ostatní ale v školách a v kláštore umiestnení budú. V Haborke, (Orava) p. p. Zuberec, 20. mája 1900. *Ján Hattyár*, farár a vodca púte.

«Čisté vol'by.»

Kto prežil ablegátske volby v Uhorsku, obzvláštne na horných biednych stranách a videl, čo sa s touto tak ubohou Slovačou dialo, tomu vrúcna slza vypadne z oka a srdečnou ľútosťou preniknutý nad týmto ubiedeným a klamstvom zvädzaným ľudom všemožne pracuje na jeho osvietení a pozdvihnutí. A preto, keď jeho excell. včulajší náš pán ministerpredseda Kalman Széll vypovedal: «chcem mať čisté volby», kaký statočný a o blaho vlasti a ľudu starostlivý občan by ho bol objal a ruku mu bol bozkal.

Ostatne, kto chce mať čisté volby musí mať i čistých ľudí, a že mnohým, a to úradníkom na čistých voľbách nezáleží a ľud i ďalej znemravňovať, klamať a za nosom vodiť chcú, áno to i robia, opovážim sa p. ministerpredsedu faktami na to upozorniť a svedomite mu sdeliť čo sa po krajine deje a jakých ľudí v úrade udržujeme.

Po prevedení voľby ableg. roku 1896. všeličo vynašli proti vážnemu slúžnemu okresu p. a za ten čas hľadali,

kým ho neodstránili a na pensiu do syrotskej stolice bez príčiny neposadili a poslali nám na krk chýrneho už z predošlých časov pána, ktorý sa viceispánovi zaviazal, brata jeho v okrese ablegátom učiniť. Včul ale počuj svet! čo vyčína tento panák u nás!

Prvý jeho kusok bol, že sa veľmi ťažko dal nahovoríť, katol. biskupa — ktorý mal v okrese birmovať — ísť privítať; trebárs i jeho ujec je biskupom a on za biskupské peniaze vychovaný. No konečne predsa šiel vítať, ale načo včas stať, keď ja — kam prídem — tam budem vítať. Konečne sa stretol s biskupom, sňal klobúk, utrel nos, podal ruku starcovi biskupovi — zase založil klobúk na hlavu — a potom vítal tou rečou, ktorej nikto z ľudu nerozumel a keď dokončil, šiel na bok. Vzdor tejto jeho neúčty, biskup ho vyhľadal a čo sa svedčí mu ukázal.

Potom sa išiel rúbať šablami so svojim kamarátom preto, že si pravdu povedali a do somárov nadali. Či sa nemalo obecnosť kresťanskú pohoršiť nad týmto nekresťanským kuskom p. slúžneho?

Prišli na to rychtárske voľby, veľk. p. slúžny doletel do obce na židovských koňoch a rovno do krémy vošiel, tu sa pred Rebekou poklonil, čelom o zem buchol, potom sa so židom objal a až potom sa o ľud obzrel a toho im rychtárom urobil, koho žid chcel — knazov on opovrhnuť, tých znať nechcel.

Bol údom kasína; hia! ale ho nevyvolili za predsedu, komár mu na nos sadol a nielen on z kasína vystúpil, ale i sebe rovnú krv židovskú odtiaľ vyviedol a nové pokutné židovské kasíno založiť zamýšľal, no prekazil mu to viceispán, ale ho on len predsa udržuje a inde ho nenajdete ako medzi židmi.

Jako o kresťanstve a o kresťanských obyvateľoch v slúžnovstve postavení zmýšľajú, poviem p. mpredsedovi krásny príklad.

V jednej spoločnosti nachodil sa i zo slúžnovského úradu jeden poznačený veľkomožný, ktorý rád i fary vyhľadá, a tento, keď ho medzi kresťanmi vítali, vydal pekné svedectvo o svojom kresťanstve, keď povedal: «mne sú milší 2 židia ako 500 kresťanov». Na toto máme dvoch hodnoverných svedkov, ktorých svedectvo pod voľbami uverejníme.

Kancellária slúžnovská není miestnosťou, v ktorej sa poriadok udržuje a spravodlivosť prisudzuje, ale izbou kortešacie a spravodlivosť je taká, jako kto sľubuje po strane p. slúžneho byť. Doma i po obciach slúžny kortešuje, ľud napája a i moc úradnú k tomu upotrebuje. Na toto všetko sbierame svedectvá a pošleme ich p. ministromi, ktorý si čisté voľby žiada.

Jaké prostriedky pri budúcich voľbách použiť hodlajú, čítaj slobodný občan v slobodnom Uhorsku!

Dám si 3—4, čo nebezpečných ľudí od najatých ľudí oznámim, týchto dám kroz žandárov potom chytiť a zatvoríť, ľud sa naľaká a ja urobím s ním čo budem len chcieť. O ty krásna sloboda a spravodlivosť, jaká len v Uhorsku byť môže.

A potom vraj Bánffyovci prestali byť. Nuž kto chce nech verí, ja nie.

Aby sme o všetkom vedeli čo sa deje a čo si mnohí úradníci dovoľujú a jako sa o blaho ľudu starajú, pokračovať budem.

Neutrálny.

Úpenlivá prosba k láskavým čitateľom Kresťana.

Na krátko bolo už sdeleno v tomto časopise, jak hrozné nešťastie zastihlo obec Bielypotok (oravská st.) dňa 29. apríla. V nedeľu po poludni, keď sa ľud k službám Božím už shromaždil, vypukol oheň v jednej stodole, odkiaľ silným vietrom hnaný v krátkom čase na celú obec sa rozšíril a nemilosrdne hltal dom za domom. Keď pustošiaci živel na večer svoju zkaženosnú prácu dokončil a hustý dym, pred ktorým horiacu obec ani vidieť nebolo, sa rozšíril, hrozné divadlo predstavovalo sa očiam človeka: kde predtým úhladná dedinka stála, tam sa objavil jeden veľký cintorín, a na ňom sta pomníky vyčnievajúce, očadené komíny a kozuby. *Ani chrám Boží, väžu, farské bývanie a školu neušetril oheň, i tie žiadal za obeť svojej nenásytnej pažravosti.*

Zúfalý bôľ, všeobecný zármutok, nevysloviteľná bieda a nedostatok staly sa podielom úbohej obce, ktorá teraz už tretí krát, a to docela vyhorela. — Keď podobné nešťastie len jednotlivých v obci zastihne, jejich osud je síce smutný, ale predsa nie tak ťažký, lebo naleznú utulok u suseda, priateľa, ktorý ich pod strechu prijme a najpotrebnejším zaručuje; ale keď celá obec zhorí, kde sa ten úbohý pohorelec so svojimi deťmi, statkom podieť má? Pod holým nebom musí mrznúť a mokrúť.

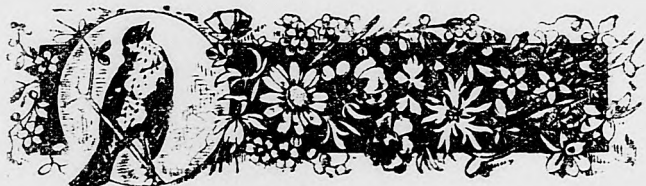
V tej nádeji, že to mimoriadne nešťastie, ktoré z dopuštenia Božieho mojich úbohých veriacich zastihlo, sústrast a polutovanie vzbudí v citlivých srdciach kresťanských, s tou dôveryplnou prosbou obraciam sa k láskavým čitateľom «Kresťana», by k ulaveniu veľkej biedy a nedostatku svojich ťažko navštvienených spolubratov svojimi milodarmi prispievali. Hojná odplata v nebesiach, vďačná modlitba podporených bude odmenou každého haliera na ten cieľ obetovaného. Každý, i najmenší milodar pre úbohých pohorelcov vďačne prijme a kvitovať bude farský úrad v Bielompotoku (Árva m.).

Andrej Doránszky, farár.

Výkaz milodarov na pohorencov bielopotockých obetovaných.

Jozef Budaváry prof. 4 kor.; Sbiierka veriacich v Prosieku 12 k.; Sbiierka Andreja Čizmára farára v Lokci 17 k.; Martin Kollár farár 6 k.; Sbiierka Jána Nováka farára v Perneku 18 k.; Marienka Lacko 4 k.; Dr. A. Vozárik 5 k. 91 hal.; Jozef Buday kaplán 5 k.; Jozef

Štefanica farár 4 k.; Sbiierka Jozefa Huross farára v Krussetnici 6 k.; Štefan Hucik v Niredháze 5 k.; Fr. V. Sasinek 2 kor.; Rupert Rehák benediktín 3 k.; Andrej Kmeľ farár 5 k.; Sbiierka Petra Hanuľa v Brutoveach 5 vriec jačmeňa, 2 vrecia švápký, Anton Černý kaplán 4 k.; Zoltán Zmeškál, krajinský vyslanec 20 k.; Sbiierka Karola Žeko adm. v Jablonici 44 k.; Dr. Jozef Kubina pravotár 5 k.; A. Pfisterer 2 k.; Ján Bežo 2 k.; N. N. 2 k.; Eliaš Gojdič gr. kat. farár 8 k.; Jozef Gornály tit. kanonik 10 k.; J. K. a J. A. v Prosieku 20 k.; Ludmilla Zmeškál rodz. gróf Pongrácz 60 k.; Bartolomej Páne 6 k.; Sbiierka veriacich v Dolnej Lipnici 76 k.; Sbiierka Jozefa Zajac v Rochlitz 3 kor. (ku ktorej prispeli: Pavel Kojiš 1 k.; Michal Galanský 1 k.; Jozef Zajac 1 kor.); Jozef Turček dekan 6 k.; Peter Wjjecha farár 5 korún; Fedor Houdek v Breme 3 kor. 55 hal.; Sbiierka Mateja Brinčka farára v Čimhovej 75 k. 46 h; N. N. 1 kor.

BESEDNICA.

Ku dňu slávneho korunovania bl. Panny Marie
na Hore Levočskej.

Vrúcny srdcom zaplesajme,
Svú Kráľovnu privítajme,
Na posvätnom Jej Sione,
Na Levočskej svätej Hore!

Neb' deň slávny dnes svätíme,
V ňom pamiatku Jej slávime
Zázračného tu zjavenia
A slávne korunovania.

Vítaj velická Kráľovno,
Vítaj moená Cisárovno!
Ty si radosť duše našej,
Drahý poklad zeme spíšskej.

Ty si miesto oblúbila,
Krásnu Horu vyvolila,
Bys' nad nami panovala,
Pomocnicou našou bola.

Ty si zdravie nezuživých,
Tešitelka zarmutených,
Mnohým rany si zhojila,
Zarmutených potešila.

Ty si Matka dobrotivá,
Ku nám všetkým ľútostivá,
Tisíci už dokázali,
Že od Teba pomoc mali.

Za tvé veľké dobrodenia
Budíž korunou poctená
Prijmí ju od nás nehodných
Služobníkov Tvojich verných.

Buď zdravá pannen ozdobo,
Ducha Svätého nádobo,
Prekrásna rajská ružičko,
O zdravás' ranná hviezdičko!

Ty si pravý raj rozkoše,
Drahý poklad našej duše,
Ty si tá cesta do neba,
Tak cirkev nazíva Teba!

Zdravás' Panno najslávnejšia,
I nad slnko si jasnejšia,
Nad mesiac si Ty krásnejšia,
Nad lalie si bielejšia.

Sem pristupte Cherubini,
Chválu vzdajte Serafini,
Pozdravte dnes svú kráľovnu,
Tú nebeskú Cisárovnu!

Pristupte sem vy pod venci
Čisté panny a mládenci!
Svú kráľovnu privítajte,
Čistotu Jej obetujte!

Všetek zástup shromazdený
A po svete rozšírený
Privítaj dnes svú Kráľovnu
Nebe zeme Cisárovnu.

Stromy, skaly a údolí,
I vy vtáčkovia v tom poli —
Dnes Marij zaspievajte,
Spolu s nami chválu vzdajte!

Ráč Matko Ty nás zastávať,
Pomocnicou nám zostávať,
Zastávať ráč kraj uhorský,
Tebe verný ľud slovenský.

Pri smrty ráč nás zastávať,
Dušu našu do neba vzaf,
Kde sa stkeje na Tvej hlave
Koruna k večnej oslave!

Straka.

Veľký žurnalistický čili novinkársky programm švagra Zaoska.

Sotva že švagor Zaosek zanechal rýľ a motyku,
cepy a pluh, opálku a bič a dal sa na novinkárstvo tak,
ako brat jeho pekár zase na poľovačku, hneď náš roľ-
nícky klub — bauerferajn — uzavrel, že vyšle deputáciu
ku Zaoskovi, ktorý ako literát, t. j. ako učený človek

chce verejne vystúpiť a účinkovať na poli novinkárskom, aby udal svoj programm. My roľníci sta voličia ablegátov žiadame od našich vyslancov, ale aj od iných úradníkov, ako od rychtára a od notáriusa takzvaný programm, lebo chceme počuť, čo nám oni všeličo nasľubujú, aby sme potom vidieť mohli, čo z toho nezadržali a v čom nás ako statoční ľudia oklamali. A to ten programm potom dokáže. Nebohý Janko Chorľavý — nech mu tam P. Boh jeho previnenia a hriechy odpustí — nemal žiadneho programu a preto aj bez všetkého programu zavádzal sa už do ľudu ženského a s tým hneď aj celé hniezdo srsňov pobúrilo, mrzutosti a nadávacky spôsobil, prečo potom aj baby jeho poučenie just a na truc neprijaly, sprosté a dobrovoľné chyby zlumpačených zemankov vyprašoval atď. Už zase ľahko je to sice povedať a žiadať: programm! nuž ale rozumeť to, že čo je to ten programm? Mnohý tiež kričí: éljen! a nevie chudák, prečo, začo a načo!

Aby sme sa dorozumeli, ja musím ti v obrázkoch a v podobenstvách vysvetľovať, čo je to ten programm. Spasiteľ náš, keď chcel svoje nebeské učenie vysvetliť, užíval tiež podobenstvá, aby ho ľud pospolitý lepšie rozumel. A «Kresťan» náš je tiež pre ľud a nie pre vysokých politikov písaný.

Teda programm! No pozri, keď mestskí šviháci a slečinky chcú spraviť nejakú letnú zábavu, výlet do hôr a majáles spojený s tanečnou zábavou, určia sebe k tomu deň, miesto a spravia programm, t. j. návrh a rozvrh, ako sa zabavia, čo si všetko von vynesú, čo upečú, čo vypijú a odkiaľ muzikantov dovedú. Teda dľa poriadku, dľa programu sa chcú zabaviť. Keď je už všetko vyrukované s majálesovým apparátom, keď už polovičku cesty, asi na jednu hodinu prekonali, odrazu sa zašmúria nebesia, spravia mrzkú tvár, oblaky sa rozplačú, ohromný dážď a prival s divou búrkou zachytí celú majálesovú kompániu, až do holej kože ich vypere a zmáča, že im chuť odpadne tancovať, a v divom úteku ako ovce rozprehnúť utekajú domov zamazaní, uvláčení na posmech, a muzikanti za nimi, a skončila sa nešťastlive táto výletná partia. Vidiš, oni sa teda zabavili dľa programu! A my sedliaci sme sa tomu zase tešili, že nebesia žižnivé polia naše hojnou a výdatnou rosou nebeskou nasýtily bez programu. Keď veselá majálesová spoločnosť pútekala a zeme naše sa náležite napojily, vtedy sa nebesia zase rozveselily, slniečko radostnou tvárou sa na nás usmievalo, akoby bolo šeptalo, že ako sa ľudia môžu pri programme zabávať!!

Pravda, keď sa blížila ablegátske voľby, hneď sa objavila a ukáza pantalónová pani, ktorí dľa slov ministra bývajú obyčajne slobodní murári, a navštevujú vaše dediny a jeden nad druhého licituje a všetličo sľubuje, ako oni budú za dobro ľudu pracovať, ako vyprostredkujú u vlády most, železnicu, fabriku, novú školu, umenšenie daní, a nasľubujú zlaté vrchy a hory, z ktorých sa vám ani len olovený gombík neujde. Oni teda vydajú programy. Pánu farárovi sľubujú pri pohárku aj kanoniu, rychtárovi strieborný krížik pre zásluhy, a každému pekne

milou tvárou aj ruku podajú, a my ľahkoveriaci sediaci si to vážime, keď nám taký panák svoju liščiu paprčku podá s hladučkými slovami. Skoro by sme ho za našeho držali, keď by nám múdrejší ľudia neskorej po voľbe nepovedali: «Neverte takým líškam!» Čo ale obyčajne býva už neskoro, lebo po voľbe viac už neuvidíš tvojho ablegáta, ani fabriku, ani dopisy zo štajramtov, že budeš menej platiť porcie, ba naopak, ešte viac. Žiadneho výsledku neuvidíš z toho volebného ich programu. Aj pánu farárovi spadla s nosa sľúbená kanonia, ktorú mu ablegát na nos zavesil. Aj pán rychtár miesto strieborného krížika dostal po voľbe konto od krčmárov, by svoj dlh pri voľbe učený vyrovnal za guľáš a inú pijatiku. Aj učiteľ vzdychá za novou školou až do druhej voľby. Vyslanec sa smeje, že nás už nepotrebuje za päť rokov. Ako ablegát vyhľadal si aj dobrú kondíciu, direktorstvo u banky s platom 10, 20, 30 tisíc zlatých a sedí pri tučnom mäsitom hrnci. A my sme sa pred voľbou ani len nepýtali na jeho rod, odkiaľ je, či je on filistínsky, či zo zasľúbenej zeme chananejskej. Skrikli sme len éljen! ani nevedeli, prečo, začo, načo, a s tým sme sa uspokojili. Dľa programu svojho on dobre pochodil, lebo robil len za seba, pre seba a slova nedržal. Sľuby sa sľubujú a hlúpi sa radujú. My potom obyčajne hovoríme a päsťou sa hrozíme: «No, nech nám len príde ten v tých porcelánových pantalónoch. Nuž a nevykonáme nič. Keď príde zase počty skladať a mäďové motúžky nám láskave poprefahuje pod nosom, hneď zabudneme na všetko, vypravíme ho zase s éljenom a povieme najviac. No, čože už máme robiť? Nech ho tam čert a parom vezme, lepšieho i tak nám nedajú! A tak sme si dľa programov vyvolili našeho otca krajiny, ktorý sa o svoje deti toľko starie, čo kukučka o svoje mladé.

Ešte jeden a tretí obrázok zo života programmov ti chcem predniesť. Náš cechmajster vždycky hovorieval: «Omne trinum perfectum». On vedel latínsky, učil sa principiu v Leviciach, o ktorých znie tá pieseň, že: «Vandrovali ševci z Nitry do Levíc, atď. «Omne trinum perfectum», t. j. že čo je troje, je dokonále; a preto keď sa cechmajstrová vadila s cechmajstrom, že čo tak dlho sedel v krčme a toľko slopal, on hneď po latínsky jej odpovedal, že však len tri literky vypil, čo je vec dokonála. A preto vidiš — hovoril ďalej svojej žene — keď sa vy tri sojdete, ty, potom tá stará vdova, tetka Trepáčka a ešte moja sestra stará, štyri kapitulácie vslúžená panenka, aj vy tvoríte: «Tres faciunt collegium», t. j. že traja tvoria spoločnosť a to veru dokonálu, lebo keď koho dostanete pod zuby a pod válec vašich jazičkov, tomu nech je potom milostivý Pán Boh na pomoci, lebo na ňom nič čistého nenecháte.

Dost máš na tom, že «Omne trinum perfectum»! Prosím ťa, už len nevypravaj zase latínsky, lebo už viem, že zase pôjdeš do šenku «K slepému mládencovi» na tri literky! A keď by to len aspoň tri byly, ako to cituješ, ale, ach! už radšie nič nepoviem, držím hubu! Dobré máš, žena moja, len zase vy tri nerobte to klebetné collegium!

(Dokonč. nasl.)

CHÝRNIK.

Sňatok trónného dediča. Už dávno povrávalo sa, že nádejný dedič trónu: arciknieža František Ferdinand zasnúbil sa s grófkou Žofiou Chotekovou; tieto však chýry vždy bývaly dementované (odvolané). Teraz je už táto vec dokonaná. 28-ho t. m. dľa rodinných zákonov cisársko a kráľovského domu zložil arciknieža pred rodinnou radou prísahu, v ktorej osvedčuje sa, že budúca manželka jeho nebude mať hodnosť kráľovnej poľažne cisárovnej, ani potomci nebudú mať práva na trón. Prísahu tú vyžiadali spomenuté už rodinné zákony Habsburgovcov, dľa ktorých zákonov sňatok miešaný, to j. taký, kde jedna stránka nepochodí z rodu panovníckého, len pod tou podmienkou sa dovoľuje, že stránka nepovažuje sa za člena rovnoprávneho panovníckej rodiny, ani potomci za trónnych dedičov. Sňatok odbaví sa v českom meste Reichstatte 1-ho júli. Ponevác prísaha trónného dediča týka sa aj krajiny uhorskej, preto úmluva v prísaha tej potvrdená musí sa predostrieť aj pred uhorský krajinský snem a osobitným zákonom tiež potvrdiť a uznať. O tomto budú na sneme hneď v jaseňi pri otvorení snemu pojednávať.

Slávnosť jubilárna tlače. V nemeckom meste Mainze a po celom vzdelanom svete veľkými slávnosťami holdovali 500-ročnej pamiatke vynálezu tlače. Ján Gutenberg pochádzajúci zo zemanskej rodiny bol ten výtečný muž, ktorý prvý zhotovil z dreva skladbu drevených litier a tými prvú tlačenú knihu robil. Prvý pokus robil v roku 1434-tom s jednou 36 riadkovou bibliou. Od tých čias sa potom rýchle stavaly menšie-väčšie tlačiarne. V Uhorsku prvú tlačiareň otvoril Andrej Hess v Budíne. Najstaršia tlačiareň medzi terajšími je u nás trnavská univerzitná z roku 1578-ho, ktorá pod Mariou Thereziou spolu s univerzitou prenesená bola do Pešťbudína a poteraz jestvuje jako «tlačiareň univerzitná».

† **Jozef Raschel**, kachliarsky majster, mešťan trnavský, veterán-rododub vždy verný, zomrel dňa 18. t. m. v Trnave v 83. roku života. Boh ho osláv!

Manévry rakúsko-uhorského vojska budú roku 1901 v Slavonii a v baraňanskej a šomoďskej stolice.

Zbojnícku bandu chytili v Pešťbudíne. Členami bandy boli kupeckí pomocníci: J. Klein, Fr. Csonka, Natan Hochschmidt, Morie Spiller, Karol Matek, Max Deutsch a sklepník Max Politzer. Ukryvačom bandy bol Fr. Neubauer. Dosiaľ konštatovali, že nakradli tovaru v cene 12.000 korún. Odovzdali ich súdu.

Sťahovanie z Bosny a Hercegoviny. Mohamedáni v Bosne a Hercegovine nijako nevedia vžiť sa do blaženosti, ktorými ich austro-maďarský režim obsýpa, a hromadne ukazujú Austro-Maďárii päty a chrbáty. Osadzujú

sa v Srbsku, Starom Srbsku a na Čiernej Hore. V Belehrade, Šabaci a Niši restaurovali si aj staré, rúcajúce sa mečety a džamije, lebo aj hodžovia nasledovali svojich veriacich. Iní osadzujú sa v Egypte a Malej Asii. Turecký sultán nariadil, aby vystaňovalci z Bosny a Hercegoviny boli zdarma odvázaní do Angory a aby im bola daná zem zadarmo.

Z mesta N. píše nám jedna pani: Intelligentná bezdeľná vdova, ktorá vo vedení domácnosti je všestranne sbehlá, odporúča sa za gazdinu do nejakej fary. Adresu máme v redakcii.

Gšeftárstvo s uhorskými koňmi. Anglická vláda poverila anglickú firmu so skupovaním koní v Uhorsku a dala 50 funtov šterlingov za kus. Anglická firma prepustila dodávku nemeckej firme a platila 40 funtov za kus, nemecká firma viedeňskej firme Hausner po 30 funtov za kus, a táto konečne odovzdala kúpu uhorským koňokupcom, platiac 20 funtov za kus. Anglická vláda dala teda vyše 600 zl. za kus a dostala kone, ktoré koňokupci pokúpili po 120—130 zl. Skupovali teda slabý materiál, a toto by vysvetľovalo snád, prečo Roberts musí vydržiavať také dlhé oddychy.

Z nadporučíka lúpežník. Viktor Gáspáridesz bol kedysi nadporučikom pri dragónoch. Raz povadil sa so svojim majorom a rozfal ho. Pozbavili ho rangu a poslali na šiance. Po vytrpení trestu dal sa na zbojstvo. Kradol, klamal, vydieral, padelal listiny, lúpežničil, a následkom toho bol väznený v Segedíne, Eneđe, Kluži, Munkačeve a Novom Meste nad Samošom. Tam vyučil sa rozličným remeslám, ale prepustený na slobodu nevykonával ani jedno, ale zbíjal znovu a znovu. Teraz ho zase chytili a odovzdali vrchnosti.

Dementi. Gróf Elemér Lónyay z Laxenburgu telegrafoval triestskému «II Picolo», že zpráva o jeho rozsobi sa je zloštná vymyslenina. «II Picolo» prevzal tú zpravu z časopisu rímskeho.

Bavorci proti Nemecku. O bavorskom princovi Ludvikovi, ktorý už po dva razy urobil nepríjemnosť Berlínu, píše noviny, že pomýšľa na veľkobavorský štát, rozprestierajúci sa i na alpské krajiny a siahajúci až k Stredozemnému moru. To jest, princ Ludvik, ktorý v Bavorsku je následníkom trónu, chce by pripojil k Bavorsku nemecké provincie Rakúska. Za ženu má rakúsku princeznu.

Výdavky amerického denníka. Časopis «New-York Herald» zamestnáva 1300 ľudí a má nasledujúci ročný rozpočet: Redakcia 935.000 korún, miestne zpravodajstvo 1,232.000, obrazy 765.000, dopisovatelia 530.000, telegramy 816.000, správa tlačiarňových strojov a opravy 1,743.000, papier 2,622.000, miestnosti, osvetlenie, okurovanie, farby atď. 831.000, spolu 9,574.000 korún.

Defraudant samovrahom. Dick Ede, pokladník v Erzsébetfalve pri Pešťbudíne, defraudoval od dlhšieho času úradné peniaze, a keď videl, že mu hrozí odokrytie, zastrelil sa. Teraz už vyšetrojú, koľko úradných peňazí premárnil tento vlastenec.

Vp. Andrej Rojko, farár na odpočinku nám už niekoľko rázy písal, že pri jeho vysokom veku (do 80 rokov) cíti nadchádzajúce oslabenie telesných síl. Vždy nám

slzy vyhrkli, keď túto smutnú zprávu sme dostali. Veď je on priateľom ľudu ducha hrdinského a vytrvanlivý bojovník, spolupracovník «Kresfana». Teraz nám sdeľujú: že na ľud ani pri svojich neuhoch nezabúda, ale ide napísať «Otcovský hlas ku svojmu ľudu», ktoré dielo do 15-ho júla v osobitnom vydaní vínde z tlače. Cena jedného výtisku je 10 halierov, 10 výtiskov 90 halierov, 25 výtiskov 220 hal., 50 výtiskov 400 hal., 100 výtiskov 800 halierov. Knižičky obetivý rodofub môže odpredať, alebo rozdať. Príhlasy a peniaze pošlite na: «*Szent Gellért nyomda Budapest, VIII., Práter utca 44.*»

*

Zavedenie sladovej kávy, ktorá asi pred desiaty rokmi sa objavila a dnes takmer po celom svete rozšírená jest, vykazuje stále blahodarnéjšie výsledky pre zdravie a národohospodárstvo. Nemožno ani oceniť, aká úspora peňazí a jaké povzbudenie zdravia a síl, týmto zdravotným domácim nápojom, ktorý firma Kathreiner teprv všeobecne zaviedla, docieleno bolo. Nenie zaiste ďaleká doba, keď Kathreinerová sladová káva Kneippova, či už jako najlepšia prísada k zrnkovej káve, alebo tam, kde zrnková káva lekársky zapovedaná je, i čistá používaná súc, v každej rodine sa udomácní. Každý hospodník možno blahopriať, ktorá toto dôležité zlepšenie nášho domáceho nápoja ku blahu svojich príslušníkov zaviedla, alebo zavedie a prevádzať bude.

*

Jeden znamenitý liečivý aparát. Dvojnásobný elektromagnetický kríž ači hviezda N. B. nr. 86967 má, ako už mnohokrát dokázalo sa, výborný účinok. Máme dnes vzťahom na podivné liečivé účinkovanie jedno svedectvo po ruke, ktoré osmeľujeme sa uverejniť: «Blahorodenému pánu Müller! Váš láskavý prípis obdržal som a som smelý odpovedať na otázku: Ja nosím elektromagnetický kríž nr. 86967, odkedy mi ho vaše Blahorodie dalo, neprestajne. Cítim sa mocnejším a veselším. Pán Gejza Boldog, ktorý už 40 rokov na padúcu nemoc trpí, cíti sa značne lepšie, nápady sú uňho kratšie a slabšie. Pán Steinhibel necíti už 10 dní po nosení vášho aparátu žiadne boľasti, má sa o mnoho lepšie a spí lepšie. Pán Štefani, ten starý pán na lámku trpiaci cíti sa tiež značne lepšie, a málo boľasti má. Vašej priazni odporúčajúc sa a najsrdečnejšie vďaky vyslovujúc, ostávam s úctou J. Khoós, kňaz v Budinpešti». Preto možno dvojnásobno-elektromagnetický kríž, ktorý u pána Alberta Müllera v Budinpešti V. Vadász-utca 42/a je dostať všetkým odporúčať, ktorí na lámku, lúpanie, padúcu nemoc (epilepsia), zádach, hučanie uší, ďalej na všeobecnú chorobu čuvov a pozbavenie síl trpia.

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Podáva: *Ján Straka.*

Sbierka robotníkov košickej frankovej fabriky: Rudolf Lutz 6 korún; Ján Wolf 15 korún; Šandor Amrých, Ján Koneční, Ignác Dunak, Anton Vrabel po 5 korún; Michal Kočík, Maria Juhász, Anna Stupar po 4 koruny; Ján

Gergelik 3 koruny; Michal Drábek, Jozef Šefčík, Ján Kraus, Juraj Kelbel, Jozef Sedlák, Pavel Levický, Ján Zupa, Arnold Cvinček, Ján Kann, Jozef Toporec, Jozef Pavuk, Jakub Holoviak, Pavel Puhala, Jozef Vinkler, Arpád Brezl, Jozef Martončík, Ondrej Šomek, N. N., Maria Ambrovič, Alžbeta Šomek, Anna Kundrat, Maria Weizer, Julianna Nemeč, Alžbeta Glika, Barbara Martaus, Katerina Sakala, Alžbeta Kotaš, Maria Holoviak, Anna Melnický, Maria Blazak, Maria Nezval, Anna Boroševič, Maria Darab, Maria Laubart, Helena Bobalko, Alžbeta Raši, Antonia Novotný, Maria Hrebenár, Anna Skapner, Maria Papcun, Katerina Tulipán, Anna Janočko, Anna Podolinský, Zuzanna Kalina, Maria Galusko, Barbara Kupil, Zuzanna Kapi, Katerina Hegedüš, Maria Schwarz, Helena Varga, Helena Petráš, Anna Gall, Anna Krupko, Katerina Kotík, Anna Lenart, Paula Godus, Anna Trohan, Maria Kazimír, Anna Stupar, Maria Illeš, Maria Zubaľ, Maria Urbanec, Anna Pastorek, Maria Škovránek, Maria Hamza, Paula Radecký, Anna Vašínský, Augustína Vaidlik, Agneša Šikoň, Alžbeta Bandura, Anna Babaš, Maria Sabol, Anna Drotár, Johanna Zubrický, Anna Zupa, Maria Kočíš, Anna Kočíš, Anna Vadai, Katerina Sakmary, Maria Butala, Terezia Cseplő, Alžbeta Maksinčak po 2 koruny; Viacej nejmenované 24 korún.

Pred dvoma rokmi uviedli sme v našej fabrike na tento chrám sbierku pri ktorej sa nám soshieralo **644 korún**. Teraz ale aby sme korunovanej kráľovnej našej ku dňu Jej slávneho korunovania nejakým darom sa zavďačili, uviedli sme zase sbierku, pri ktorej sa nám zase soshieralo **275 korún**, ktoré sme veľk. p. Opátovi do Levoče odoslali.

K Tebe sa obraciame o Maria Levočská a Ťa ponížene žiadame, ráč túto obeť od nás nehodných Tvojich dietok prijať a nám popriať milosť, vidieť na Levočskej Hore nový chrám, niekdy ale v nebesiach Tvoju svätú Tvár,
Chudobní robotníci.

Pút' do Paray le Monial-u, Lourdu, Einsiedeln-u a Wilten-u.

Odchod **3-ho augusta**. Cesta povedie na Viedeň, Linz, Innomosty, Einsiedeln, Zürich, Genf—Paray—Lyon—Toulouse—Lourdes a pri návrate na Wilten pri Innomostach. — **Do Jeruzalema a sv. zeme na 1-ho oktobra**. Sprievodci: *Gedeon Dömötör*, farár v Budapešti II. okres.

Ceny:

Do Lourdesu	III. trieda	100 zl.
«	II. «	180 «
«	I. «	240 «

so 7 dňovým zaopatrením.

Do Jeruzalema	III. trieda	142 zl.
«	II. «	290 «
«	I. «	350 «

trvanie cesty 1 mesiac.

DOPISY.

Štvartek (Spiš).

Velebný Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie týchto mojich niekoľko riadkov.

Už štyri roky, čo Kresšana čítam, a z nášho Spišu málo dopismi sa stretám, z nášho volebného okresu celkom žiadnym (volebný okres sabotský). O ľudovej strane málo vieme, žiaden pohyb nebadaf, ačpráve naši voličia, až na nepatrnú výnimku by boli ľudáci, lebo v židovských pazúroch ešte málo sme chytení; len jednu iskru treba ľudovú a liberál si môže utrieť fúzy. Jedno ľudové shromaždenie je potrebné k tomu, ale keď nám ho nemá kto zariadiť. Naši páni duchovní neviem prečo nemajú vôle k tomu. (Iste preto, že sv. Otec požehnával boje ľudákov; hádam sa bojá pápežského požehnanja, jako čert svatenej vody. R.)

Potrebné by nám byly aj potravné spolky. Naša obec je dosť veľká ako aj Letanovce, a tieto sú dosť vzdialené od mesta Levoče a Novej Vsi, naše ženičky musejú prekonať hodný kus cesty jak volačo potrebujú. A tam u koho kupujú? U žida, bo katolíkovi niet kupcov v celej Novej Vsi.

My tu vo Štvartku máme síce try sklepy; dva židovské, jeden katolícky, ale k nemu málo chodia. Naše ženičky len ku židom, lebo že žid dá lepšie tak hovoria, čo je ale nie pravda, lebo žid na mesto nulky dá jej 2-hé numero múku, a povie: tho je najfajnovšia. Keď ide žena do mesta, zmarhá jeden deň, pritom tu aj utratí niečo.

Chyba je v tom, že málo čítame, «Kresšan» tu hádam jedno číslo chodí, Oprav-divého zdarma posielajú 2—3 čísla; hádam i pánu rychtárovi, a z toho sa ver nenaučí kresšan milovať kresšana, len žida.

Preto vyzívam našich popredných mužov, nech sa chytia do práce, nech nie sú sobeckí, nech rozširujú «Kresšana», nech zariadia ľudové shromaždenie a roz-mýšľajú o spolkoch. *Ľudák.*

***

Žitva Novejsa.

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

Velebný Pane!

Snáď ešte nemáte z našej obci dopis, bárs volaktori aj čítajú Kresšana. U nás bolo viac občanov na ľudovú stranu, bárs bol z našej obci ablegát na liberálnu stranu; lebo ktorý je poriadny kresšan katolík, ktorému sa oškli-via tie beznáboženské zákony t. j. civilne sobáše a ma-triky, ten musí byť ľudák.

My sa nedáme zviest od ľudovej strany, čo budú ak zachodí páni liberáli! Ani za peniaze, ani za pijatiku, ani s prosbou ani s hrozbou nedáme sa zviest. Lebo je

to neni žiaden kresšan katolík, ktorý svoju vieru podko-páva a proti Pánu Bohu bojuje!

Mali sme 10-ho júni vo Vráblach ľudové shromaž-denie. Tam si mohol každý vziať do srdca, čo tam sa vyprávalo! Čo nám liberálna strana dosavád dobrého urobila, čo nám vála všeliaké farchy na krky, že je to už neni na vydržanie. Ešte aj od Boha nás odľahuje! A naši vodcovia, ktorí sa zaujali za ľudovú stranu, že nás chcujú z tých liberálnych pazúrov vytrhnúť, nech im Pán Boh pomáha.

Bolo nás mnoho na shromaždení, len liberálov bolo málo. Asnáď sa boja, že by ich osvietení páni nechali bez služby za to, ako sa stalo u nás. Ktorý bol najsam-prv vstúpil na ľudovú stranu 96-tom roku, tak toho zho-dili z kostolníctva! Že keby bol býval na liberálnu stranu, to by sa mu nebolo stalo, lebo na tej strane dostávali peniaze, drevo, ktorí čo chcel, a tento terajší kostolní otec, snáď nedostal peniaze? Tak sa motal od jedného pána k druhému, a to vyše roka čo si to vyhľadával. Jeden, čo ho nemôhol vystáť, povedal mu: čo sa už toľko za to kostolníctvo motáte! odpíšem pánu dekanovi, až bude chcet, nech vám to urobí. Tak prišiel na to pán Dekan, a na žiadost tých pánov urobil po vóli, a starému kostolníkovi ani nevy-povedali zo služby, len to tak fa-lošne spravili s ním, jako keď by ukradli.

Ctení pánovia to neide tak! Pán, lebo sedliak, alebo žid, keď sa mu neľubi sluha, vtedy mu vypovie a o 14 dní hybaj preč. A pri kostole sa môže také neprávo robiť? To sa nepatrí. Pán Boh je nie náhlivý ale je pa-mätlivý, a kto komu jamu kopá, sám potom kedy-tedy padne do nej!

Nech žije ľudová strana!

Priatelja ľudovej strany

S. K. D., S. V.

***

Námestovo.

Dôstojný Pán Redaktor!

Prosím dôstojného pána Redaktora, jak uznajú môj dopis za dostatočný, ho uverejniť.

Len to chcem sdeliť et. čitateľom «Kresšana» jaké sa tu u nás «kunštiky» stvárajú; akurát také, jako jeden Trenčan písal ráz o Amerikánoch.

Tam ti hneď povedia, keď nechceš žiť: id na druhý svet. A keď sa mu život zunuje, kúpi revolver a ide sa zastreliť; nabije, a stane si pred veľké zrkadlo, a cieľi ale nie do seba, lež do toho, čo je v zrkadle, teda do svojej podoby, a «prásk» a už leží ten čo bol v zrkadle. Tedy jeho postava a zrkadlo na kusy roztrepáné a chvála Bohu, tomu čo pred zrkadlom stál, nestalo sa nič. To je vraj «kunštik.»

Alebo keď sa dvaja pobijú, alebo povadia, to sa idú duelovať, ale ti vedia ešte lepšie strielať jako Búri, keď sa postavia jeden proti druhému, na istú dištanc a cieľa jeden na druhého, «prásk» ale chvála Bohu obidva stoja: oni vedia tak cieľiť že sa im gulky v prostred cesty spolu stikly, jedna do druhej bahla a obidve padly na zem, a tí si idú šťastlivo spolu piva vypiť. To je vraj «kunštik.»

Alebo keď nechce žiť, vezme nôž a chfí si jednou

rukou hlavu za vlasy, a druhou rukou nôž, a šmik, odreže si hlavu, a tak drží v jednej ruke hlavu, a v druhej nôž. A tak stojí a čaká, kým mu vinde jeho dušička. To je vaj tiež «kunštik.»

Ešte len jeden «kunštik» chcem vám milí čitatelia Kresťana zdeliť, ktorý sa u nás stal, to ten posledný. To už skoro každý z ct. čitateľov vie, že Janko Črehlan bola chudobná sirota, temer bez všetkej rodiny. Nuž nechal žiť, radšie sa vybral na druhý svet, ku svojim milím, jako to už vyšlo, že sa sám zarezal. Tedy on to tiež tak urobil jako ten Trenčan písal po Amerikánský; chytil jednou rukou hlavu a druhou nôž, len že on to nešíkovne zrobil keď mu hlavička na obratloch visieť zostala. No ale sa tomu nečudujte, bo mal planý nožiček, čo ho aj mali šťastie vidieť Námestovci, a s takým nožičkom nemožno taký kunštik dobre zrobiť. A potom chudáčik sa musel vtedy veľmi zlaknúť, keď si chechlil popod hrdlo, lebo to poukazuje to, že nevišlo z neho žiadnej krvi, aspoň jej nikto nevidel tam na tom mieste. Nuž musel sa len veľmi zlaknúť, lebo keď sa človek zlakne, to krv sekne. Ale zas aj to je kunštik, že pri otváraní, zas len tej krvi v ňom nebolo, iba jak jej nemal; ale mi to zas nik neuverí, lebo každý človek krv mať musí, aj ju má. No ľudia moji rozvážte si už teraz dobre, ale dobre, či je to už nie hrozný, ale hrozný kunštik.

No ale už dosť o kunštikoch, jeden sa spravil u nás i ten zle, ale už na budúce také kunštiky robiť nedáme nikomu, dáme lepší pozor.

Náš pán farár nám je veľmo chorý, nuž nám je smutno, fára je veľká, roboty mnoho a máme len jedného pána kaplána, nuž chudák ani nevie kde je od mnoho práce, nech mu Boh zaplatí.

Aj i to podotknúť chcem, že u nás je veľmi svet vzdelený, poriadny jako málo kde v Orave, ale vyznať musím, že cirkevný spev v kostole sa celkom nezrovnáva ku ich a ku terajšej vzdelenosti; človeka srdce bolí, keď čuje inde spev a u nás, kto je príčina, ani sám neviem.

Tak s Bohom dôstojný pán Redaktor, ruky im ľúbam a všetkých ct. čitateľoch pozdravujem, váš priateľ

Kunštik.

***

Z Krakovan.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie a napravenie mojich pár riadkov.

V Krakovanoch dňa 4. júni bola slávnosť a spolu aj posviacka v našom chráme. Hasičský spolok si zadovážil veľmi peknú zástavu s obrazom sv. Floriana patróna proti ohňu. Obrady posviacky konal Jeho Osv. P. novomestský prepoš gr. Adolf Pongrácz, a krstnou matkou bola pani barónka z Boroviec. Pán farár podolský Justin Bieliczky mal veľmi krásnu kázeň o skvelých bojovníkoch, jako majú zastávať vieru vo verejnom živote. Po kázni bola sv. omša, ktorú odbavoval náš pán vrele milovaný kaplán a družičky byly pekne bielo oblečené, ktoré aj zástavu

niesly. Potom sme šli von z kostola a hasiči mali potom krátku reč, ktorú držal ich vodca, náš pán notár, potom dostali krížiky na pamiatku.

Po litaniach sme šli zas na posviacku katolíckeho kruhu. Potom sme mali peknú zábavu tanečnú pri peknom poriadku.

Je pravda, že sa od žida chceme odtrhnúť, a židovi ruky naplňovať nemusíme, preto sme si vzali pár súdkov piva, aby sme nemuseli u žida sedieť; len že bola pri tom veľká závisť a lakomosť! Voľaktorí z tých veľmi pre seba a pre ich hrtan šporovali, čo bolo nepekne. Ja si pýtam pohár piva, on mi naleje do poly; hovorím, aby mi dal viacej, on mi hovorí, že to nemôže, a to sa tak radom robilo.

Je to potom kresťanstvo?

Je pravda, že náš ľud je horší, jako žid; naším ľudom sa oči ťažko zo spánku otvárajú, bár nám naši vrele milovaní p. duchovní založili K. Kruh, predsa ne jeden ani do novin nenazre.

Ja preto tých nechcem opisovať abych jejich menu ublížil, ale len preto, aby nabudúce mali pred očiami, že je to veru veľmi nepekne na kresťana, keď by bol jeden proti druhému.

Ja, jak je náš čítací spolok založený a jak «Kresťana» čítam nejdem židovi kupovať, až vtedy, keď nemôžem u kresťana dostať. Značím sa s úctou.

Úd kat. kruhu.

Poznámka: Ačkoľvek — ako dopisovateľ tvrdí — ľud je horší jako žid, z toho len to nasleduje, aby sme sa všetci starali, by prestal byť takým. Však ale netajíme, že nič neni odpornejšie, ako keď za voľajakú peknú dobrú vec jednotlivci natrápia sa a obetujú, a keď potom taký nekresťan suroví lakomci svojou lakomosťou všetko pokazia aby mohli falošne zo spoločného si dačo usporiť, lepšie rečeno ukrasť. Takáto zkušenosť aj toho najúprimnejšieho ľudomila omráči a do zúfality ženie, a mnohých donucuje aby nestarali sa za ľud, lebo že toho nenie hoden. Dopisovateľom zopomenuté lakomstvá sa nestaly len v Krakovanoch, ale naši Slováci viac-menej skoro všade majú takých «čudných svätých», ktorým hneď na duši odlahne, keď len aspoň za pol haliera voľáčoho si môžu nevinným spôsobom zadovážiť z cudzieho. A koľko rázy zdá sa byť taký čudný svätý, že je ten najstatočnejší človek na svete! Bratia nerobte tak, lebo za také niečo musí vás opovrhnuť každý, a vy beztak nemáte úprimných priateľov len málo. Modliť sa, zpívať postíť, vzdychať a pri tom pripadne i neplatíť podlžnosť alebo z cudzieho si popriať čo len za máčik: to je nekresťanské, nedôsledné pre muža, také zvyky prepustite cigáňkam. — Koho sa to týka, vezmi si na seba, a koho nepáli, nemusí dúchať. R.

***

Z Trubina.

Mnohovážený Pán Redaktor!

Na vašu žiadosť vám nedám veľký titul, keď si to vy nežiadate. Radšie budem židov titulovať, tí si to až príliš žiadajú.

V 16. č. «Kresťana» čítali sme dopis od nás z Trubina, v ktom dopise jeden Trubinčan omaloval naše tunajšie pomery a spolu aj rychtársku voľbu. A veru mal pravdu. Bola to síce tuhá pilulka pre našich pánov liberálov, ktorých ona nemálo pohla. Najviac sa ale dostalo z nej pánu rychtárovi. Keď sa tento dopočul v obci, že ho ktosi poštekľil v Kresťane, hneď dostal klanie a žalúdka bolenie. No chcel si rýchle pomôcť. Vyhľadal jedno číslo «Kresťana» a bežal s ním najprv pánu učiteľovi, potom pánu notárovi a potom pánu slúžnemu. No ale mu títo páni nič nepomohli, trhli pleciami a hovorili, že proti pravde nemôžu povstať.

Veru to bolo vzáctne číslo «Kresťana» v našej obci. Každý ho s dychtivosťou prečítal, komu sa dostalo do rúk. A každý to za pravdu uznal, iba tí nie, ktorí sa cítili byť pošteklení v ňom. Sám pán rychtár by bol dal aj 2 zl. za to číslo, chcel ho ukázať p. notárovi, keby sme mu ho zdarma neboli dali. Ale sme mu dali zdarma prečítať, mysleli sme že sa polepší. Ale sme sa sklámali, zo psa nebude slanina. Zostal ešte horší.

Tu najnovšie nám vydal nariadenia aj s p. notárom, že každý občan v našej obci ktorý si chce stavať na svojom vlastnom grunte nejaký stánok, buď to bude izba, lebo komora, lebo maštál, alebo pajta, že to musia oni, jako predstavení naši obzreť to miesto a spolu, že sa nesmie slamou pokrývať.

No to sa skutočne aj stalo, že u nás asi štyria gazdovci stavali sebe hospodárske stánky. A jako poslušní občania svojich predstavených, zavolali si ich teda obzreť tie miesta. Predstavení si dali dobre za to zaplatiť. Od ktorého jako úfali: najmenej bolo 4 zl. a najviac bolo 6 zl. Ba s jedným gazdom sa tak stalo, že pán rychtár, keď bol uňho to miesto obzreť, najprv ho tento gazda dobre počastoval s tou čertovicou, potom mu ale hovorí pán rychtár: «No Ondriško ty zaplatíš pánu notárovi 4 zl. 50 kr., t. j. 9 korún, a mne 1 korunu.»

A tento jako poslušný bojazlivec, hneď zaplatil pánu notárovi 9 korún, a pre p. rychtára nemal drobné peniaze, podal mu zlatku, aby mu tento vydal z nej 50 krajciarov nazpäť. No ale pán rychtár, jako statočný človek spravil tak, jako muzikanti robia; čo dostanú do ruky, všetko hodia do basi, schoval zlatku a hovorí, že však zaslúžil tú zlatku. Bárs mu nebolo prejsť len päťdesiat krokov k tomu gazdovi.

A keď mali už vyplatené, potom dovolili tým gazdom, že môžu už aj slamou pokrývať.

Tak prosím pán Redaktor, malú poznámku spraviť, Vy bývate tam bližšie pri ministerstve. Či je to krajinský zákon, alebo je to stoličný, alebo je to len jednoduchá vymyslenina našich pánov predstavených. Aby sme sa vedeli jako brániť proti takým nesvedomitým vymysleninám.

Lebo je u nás chudobný ľud, a kým je chudobnejší, tým je poslušnejší, a väčmi sa krčí pred takými kabátošmi.

Je to ozaj na zaplakanie; u nás nikto nás nechce ratovať, lež nás každý dere radšie. Pomáľy príde aj ten

zákon, že nám aj tú polievku odania, ktorú ponese do úst na lyžičke. No to najviac záleží na pánu rychtárovi, lebo keď sa tento dá židovi a pánu notárovi slobodne za nos fahať, tak my musíme tiež za ním ísť. No ale ja podávam túto radu pánu rychtárovi, nech posluchne mňa a prestane ho klať, a nemusí behať z novinami od Piláta ku Kajfášovi.

Nech si predplatí noviny «Kresťana» a nech sa dľa nich riadi, môže sa stať poriadnym človekom. Ten mu bude podávať «Domáceho Lekára» a ten mu poradí dobrý liek od klania. Ale musí sa pri tom od žida odlúčiť, lebo jak to nespraví, tak celú obec donesie na žobrácku palicu, ešte aj jeho deti. Lebo keď platí z obecnej kasy na toho «Opratoveho» to môže storáz radšej na nášho Kristovho Kresťana predplatiť, a ten ho povedie po dobrej a pravej ceste.

A pán notár tiež mal by vedieť, že sa už dost vyťučil z našich mozoľov, a mal by znať, že je už bližšie ku hrobu ako ku kolíske, a mal by si pomysleť, že je kresťan-katolík; a keď sa nebojí trestu na tomto svete, že sa ho predsa raz opýta Sudca spravodlivý: vydaj počet z vladárenia tvojho!

Mal by som vám ešte mnoho písať nového, ale nič niet dobrého, nechám si teda na druhý raz. S Bohom.

Jeden Sedliak.

Poznámka Redakcie. Sme povďační p. dopisovateľovi za to, že odhalil pred verejnosťou kúsky obecného predstavenstva. V páde tom že pýtal p. rychtár pre seba a pre p. notára diurnum, vidíme tiež isté nedorozumenie. Krajinský zákon o plate nič neurčí, a neveríme, že by mali ste tam na to stoličné nariadenie, lebo také si obec sama vypracuje, a stolica to len potvrdí. Teda o takom museli by ste mať vedomosť. Vyhľadávajte to!

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme et. obecestvo, že temer všetky ceny sú v korunovom mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·45—8·25 kor., peštianska 7·30 8·05 kor., z Bäcky 7·50 kor., banátska 7·50 korún.

Raž: 6·45—6·60 kor.

Jačmeň: na krm 5·60—6·10 korún, do pálenice ———— kor., na várku ———— kor.

Ovos: 5·———5·30 kor.

Kukurica: 5·50—5·70 kor.

Proso: 5·———5·30 kor., všetko po 50 kil.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	27·60	26·30	24·60	23·80	23·10	21·60
		6	7	7½	8	
		20·50	17·60	16·40	12·90	

Otruby po 100 kil.: drobné 8·90 korún, hrubé 8·90 korún.

Strova: *Fazula* veľká biela a okrúhlá po 7·———7·25

brnavá 7·—·—·—, pestrá 5·—·—·—, drobná 8·—
8·75, cudená ·—·—·—·—. *Hrach*: 10·—12·—, lúpaný
18·—·—·—. *Šušovica* horšia 11·—·—·—, lepšia 18·—
·—·—. *Mak*: 23·—24·—, všetko po 50 klg.

Semená: Červená datelina nová 75·—80·—·—. Lu-
cerna 64·—66·—, všetko 50 klg.

Sviňská masť 58·—·—·—, Slanina $\frac{3}{100}$ ·—·—
47·—, $\frac{4}{100}$ 18·50·—·—, udená dobrá slanina 54·—
55·— po 50 klg.

Lekvár srbský transito 14·75·—·— po 50 klg.

Petrolej trojkrižový 47·—, dvojkrižový 42·50 za
100 klg. netto.

Olej repcový 75·—76·— za 100 klg.

Spiritus odanený raffinovaný 116·50·—·—, dena-
turovaný 37·—39·—.

Remeň: funtovice k. 154—160; terey prima k.
150—158; anglické odpadky k. 145—148; tefaciny k.
460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. ·—·—
·—·—; tažené k. ·—·—·—·—.

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—
180; horniacke futrienky: strednie k. ·—·—·—·—, väč-
šie ·—·—·—·— metr. cent.

Spisy redakcii zaslané.

«Ja som nepoškrvené počatie», to jest **Lurdská Panna Maria**. Modlitebná knižka zvláštne pre ctiteľov lurdskeho zjavenia Bl. P. Marie s lurdskými litaniami, novenami a dvoma lurdskými piesňami. Spracoval Jozef *Kompánek*, farár veľko-ostratický v biskupstve nitrianskom. Druhé opravené vydanie. Dostať: Tlačiareň Karla *Salvu* v Ružomberku (Rózsahégý). Cena v plátne viazaného výtisku s poštou 65 kr.

Veselá knižnica. Vydáva Augustín Paulovič. Sošit XIV. Cena 12 halierov. Obsah: Dva oznamy. Mój súseď v deň menín. Osol a zajac. Dostať v Trnave u Adolfa Horovitza. — Snažne odporúčame.

Noviny Malých, s mnohými obrázkami. Ročník I. č. 5. Dostať v knižtlačiarňi Jána Bežu a spol. v Senici. Vychádzajú predbežne v neurčitej dobe. Jedno číslo stojí 4 halieri.

Časopis museálnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník III. číslo 2. V Turčianskom Sv. Martine.

Srdce k Bohu. Katolícka modlitebná, poučná a spevácka knižka. Dľa P. Aug. Lehmkuhla S. J. a iných najlepších a najnovších prameňov spísal a pobožnému a pracovitému ľudu svojmu podáva Martin Kollár, farár v Nádaši, redaktor «Katolíckých Novín». So schválením najdôst. Ordinariatu arcibiskupského v Ostrihome. Na oslavu Spasiteľa Ježiša Krista koncom 19 a začiatkom 20. storočia svojím nákladom vydáva Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. 1899. Tlačou «Austrie» Franca Dolla vo Viedni. Str. 571. Cena neviaz. výt. 1 koruna 20 hal., viaz. výt. v plátne 2 koruny, viaz. v koži so zlatorezom 2 kor. 50 hal., v chagr. so zlatorezom 3 kor. a so spinkou 3 kor. 20 hal. Titulný obraz: Sv. Rodina.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XII. číslo 4. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

«**Priroda a život**», časopis s obsahom velice poučným a vzdelavateľným vychádza na Král. Vinohradoch, korunná trieda 880. Práve vyšlo 3 a 4 číslo II. ročníka. Ročné predplatné obnáša len 1 zl. Žiadajte číslo zdarma na ukážku.

Prítel Domoviny. Ročník XVI. Svazek 7. V predplacení 12 svazkov zl. 1.60. «Bez matek a bez otcu». Napsal Rudolf Jaroslav Kronbauer. Dostať u Edv. Beauforta v Praze.

Ružencová knižočka. Albána Stolza, myšlienky o zoltári (ruženci). S obrázkami. Strán 76. Cena bola 15 kr., teraz 16 halierov.

Odkazy redakcie.

P. A. R. P. O tej kamenouhlovej bane my len na správy iných sa môžeme odvolávať. Takéto podniky je síce ako lutria, pri ktorej prípadne veľa sa môže získať. Ale istotou očakávať veľký zisk je nemožné. Snáď sa dozvieme o tej veci aj od viacerých tam dobre známych — najlepšie je osobne sa presvedčiť.

P. Švager Zaosek. Aj dopisy sa zase valia, aj politické pohyby dajú nám všetkým práce. Odpusťte že sme nepísali. Snáď vás navštívime.

P. J. K. Musíte sa obrátiť na toho kňaza u vás, ktorý je vo vašom biskupstve kommisár oltárneho spolku. Za zadate 1. prosbu na osv. predsedníctvo; 2. inventár kostolných vecí p. dekanom vidimovaný; 3. lajster žiadaných vecí osobitne. — Len také chudobné chrámy obdržia podporu, v ktorých je zavedená pobožnosť večitej poklony. Oltárneho spolku adresa je: Központi oltár-egyesület, Budapest. Angol kisasszonyok zárdája. Len od duchovnej osoby došlé prosby berú sa do povahy.

P. J. Wašiček, Cleveland. Mnoho ste to napísal; až bude možno príde.

P. K. S. V maďarčine snáď jesto taká kniha. Budeme ju pre vás hľadať.

P. pútnici z Veselej v Orave. Obráťte sa na farský úrad v Dubnici; (Trencsén m.)

«**Jeden**» **Pltník, Prievizdan, Bileš**. V budúcom čísle.

P. Predmiersky. Srdečne vás vítame ako literáta v rade spolupracovníkov Kresťana. Za články vďaka! Odpusťte, že v tomto čísle sme nemohli uverejniť.

P. L'udák v Trubíne. Váš dopis uverejníme v budúcom čísle.

Piešťanoch!

Kúpeľnom mieste (železnica loco) sa jeden **Dom z veľkú ovocnú zahradu odpredá**, kupec keď sa pilno obráti aj šank recht by obsiahnul. Adres u Redakcie.

Poriadneho, spoľahlivého učňa hľadá

JÁN VNUK,

kováčsky majster

v Kysuckom Novom Meste (Kiszuczsa-Ujhely).

OZNAM.

Prepositury novomestkej patriace

== mlýny ==

a síce v **Pobedíme**, v **Bašovciach** a dva v **Novom Meste n/Váhom** (nitrianska stolica) dajú sa do predaju. Jak by ale mlýny v **Pobedíme** a v **Bašovciach** odpredať sa nemohly, dajú sa len do **árendy**. Ti, ktorí skutočne vôľu majú mlýny odkúpiť, nech sa hlasia u pána

Ludvika Javorka

== advokáta ==

v **Novom Meste n/Váhom**.

Do pozornosti

pánom roľníkom!

Každoročne objednávate mnoho hospodárskych strojov, a to z väčšej čiastky od firiem, ktoré Slovákom a kresťanom nežičia. Stroje sú obyčajne z ďaleka, drahé a v mnohých pádoch plané.

Kto potrebuje a chce si objednať **dokonalé, solídne a trváce hospodárske stroje**, — lebo príslovie je: čo je dobré, je i lacné, — nech sa obráti na nižepodpísaného a žiada si cenník jeho hospodárskych strojov. Tento sa mu dopošle zdarma a franko. Veď už i železničný dovoz z Bytče je lacnejší, nežli z Nemecka, z Rakúska alebo z Pešti.

Michael Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v Bytči (Nagy-Bittse).

Ochranná známka

Pane Bože požehnaj žatvu!

Svetochýrna „**Sväto-Antonská**“ striebro-ocelová kosa sa ešte vždy rozposiela. Kto si cení svoju silu a nemá dobrej kosa, nech nezamešká obstarat si ocelovú kosu «Sväto Antonskú». **Objednávky** vybaviva **v ten deň, v ktorý príjdu**. Objednávateľia takto ešte aj z najďalších krajov 2—3 dňoch obdržia objednané kosa.

Adressa **SOHR JÓZSEF urnak, Somogy-Szill.**
na objednávky:

Ceny „Sväto-Antonských“ striebro-ocelových kôs sú nasledujúce:

60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm. dlhé
90 kr.	95 kr.	1 zl.	1.05 zl.	1.10 zl.	1.15 zl.	1.20 zl.	1.25 zl.	1.30 zl.

Pri objednaní 5 kusov kosová fabrika zaplatí poštové trovy; pri objednaní 10 kusov zaplatí nielen poštové trovy, ale aj jednu kosu dá na návdavok. Amergauská oslička je najprimeranejšia ku «Sväto-Antonskej» kose, stojí 20 kr. «Diadal» striebro-ocelový prístroj na naklepanie nákova a kladivko za 85 kr. — Obrázkové cenníky zdarma pošlem.

== Svedomitá, presná a rychlá výsluha. — Uplná záruka. ==

Dvojnásobne elektromagnetický križ a či hviezda

R. B. N. 86968
uzdravuje a roz-
veseľuje, za čo
dobře stojíme,
pri lámke, zá-
duchu, bezsni-
bl'adosti, migréne klopaniu srdca, boľeniu hlavy.
opilepsii, závratu a iných chorobách nervov,
I 20-ročné choroby boli už takým spôsobom
odstránené.

vosti, hučaniu
ucha, ischli,
zlom slychu,
nervosite, ne-
chufi po jedle,
boľeniu zubov,
I 20-ročné choroby boli už takým spôsobom
odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj aparát nemá sa pomýliť s aparátom Voltu, ktorý na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická hviezda a či križ nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspäť dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj aparát upotrebiť.

Malý aparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazí rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,
Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735. * Telefon 395.

Mestská lekáreň k

ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adresa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrebný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, boľeniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena flaše 2 koruny, cena flaše na prílohu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Vela vďakočinení potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 2 koruny, flašky na prílohu 1 koruna.

Krv čistiace pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytro a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdočnom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 42 halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vypróbované a za výborné uznané prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Povolanie.

**Pobedimsko gazdovský-, potravný a uver-
kový spolok** roku 1900 v mesiaci júni 29-ho odpoľudňa
o 2 hodine vydržiavať bude svoje

riadne shromaždenie,

na ktoré sa údovia dľa stanov 14. §. povolávajú.

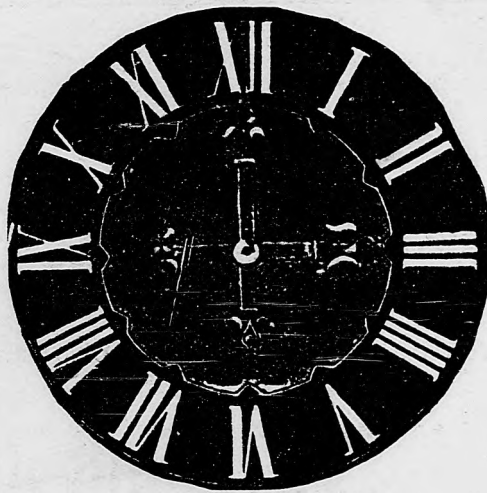
Predmet':

1. Rokovanie obchodných oznamov s roku 1897, 1898 a 1899-ho.
2. Skúmanie a odobranie účtov.
3. Ustálenie rovnováhy.
4. Rozhodnutie čistého dôchodku.
5. Volenie riaditeľstva.
6. Volenie dôzorcov.
7. Premenenie stanov.
8. Návrhy.

1899 roku bolo 190 údov s 368 účastinami, behom roku do spolku nevstúpil žiaden úd, vystúpilo 9 údov s 36 účastinami.

Od dôzorcov prehliadnuté rovnováhy sú vystavené v katolíckom kruhu a skrz každého prehliadnuté byť môžu.

Riaditeľstvo.

Mám česť v známosť doniesť,
že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najdalej dobre stát' a ručiť' môžem. Hodiny tieto vážové aj pod nať'ahovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou škryňou chránené. Vnútri nachodí sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo váži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujímam.

V Baňskej-Bystrici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.